

Aan
Leden COVM De Kooy

Rijksvastgoedbedrijf

Postbus 16169
2500BD Den Haag
Nederland

Contactpersoon
Mevr. E.B.J. Matser

T +31 (0)6 21417630
E
emma.matser@rijksoverheid.nl

Notulen

Datum
7 december 2022

Onze referentie
2022COVM MVKK

Bijlage
Voorgelezen tekst dhr. Van
Zon

Onderwerp	COVM MVKK agenda
Vergaderdatum en -tijd	7 december 2022, 19:00 uur
Locatie	Raadszaal gemeentehuis Den Helder
Voorzitter	J. Olthof
Aanwezig	J. Olthof; E. Broekmans; H.C.J. van Vulpen; R. Hermans; F.M.J. Bouwhuis; P. de Vrij; L. Peters; M. Uitdehaag; E.J. Den Boer; G.J.J. Van Vuure; E.B.J. Matser.
Afwezig	C. Van den Hoff, R.D.F. Helmhout, P. Schipmölder

Bij beantwoording datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

---

1) Opening en mededelingen

Kennismaking

Voorzitter *Jeroen Olthof* opent de vergadering. Hij geeft aan dat Remy Helmhout (Hoofd Bureau Geluidshinder, Zonering en Rapportering Defensie) en Conny van den Hoff (Directeur Den Helder Airport) zich hebben afgemeld. Het is de eerste COVM sinds een aantal jaar en we zoeken naar hoe we het gaan vormgeven. Er zal één vast vergader moment per jaar worden gekozen.

Michiel Uitdehaag - stelt zich voor. Burgermeester gemeente Texel. Geeft aan met name benieuwd te zijn naar wat de actuele ontwikkelingen – bv. oorlog Oekraïne- betekenen voor de militaire inzet en het oefenen op de Kooy.

Erik Jan den Boer - is sinds 2017 vertegenwoordiger als omwonende binnen de gemeente Den Helder en is buurman van het vliegveld. Goed met burens omgaan, maar niet ten koste van alles. Communicatie is belangrijk en dat gaat beter dan

voorheen. In corona periode naar achter geschoven. Communicatie over de COVM in de krant wordt gewaardeerd door omwonenden.

Peter de Vrij - Wethouder in Den Helder, ook buurman van de Kooy. Hij vraagt zich ook af hoe er wordt omgegaan met de toename van het oefenen op de Kooy.

Esther Broekman – Momenteel nog hoofd communicatie Defensie Helikopter Commando (DHC), geeft aan dat het haar eerste en laatste COVM voor de Kooy is. Betrokken geweest bij het herstarten van de COVM.

Guusje van Vuure – Plaatsvervanger voor afwezige Commandant-DHC. Dhr. Pier Schipmolder is de nieuwe C-DHC en zal bij de volgende COVM aanwezig zijn.

Henk Jan van Vulpen - opvolger van Esther Broekman als hoofd communicatie DHC.

Freek Bouwhuis - Plaatsvervangend hoofd Luchtverkeersleiding de Kooy.

Lilian Peters - wethouder Hollands Kroon.

Richard Hermans – strategisch beleidsadviseur luchtvaart bij de Provincie Noord Holland

Emma Matser – Omgevingsmanager Defensievastgoed Kop van Noord Holland – secretaris van de COVM (dus geen lid).

Rijksvastgoedbedrijf

Datum
7 december 2022

Onze referentie
2022COVM MVKK

Inspreker: Dhr. Van Zon

Dhr. Van Zon geeft een geschreven tekst aan de secretaris en voorzitter en leest de tekst voor aan de Commissie. Zie **bijlage 1** voor tekst dhr. Van Zon betreffende geluidsoverlast door militaire helikopters.

Dhr. Van Zon geeft na de voorgelezen tekst aan dat hij op 6 december 2022, één dag voor de COVM vergadering, een mail heeft ontvangen van Erik Vorstenbosch. Dhr. Van Zon zal de tekst ook naar dhr. Vorstenbosch sturen. Excuses zijn aangeboden door Defensie dat het opnemen van contact met dhr. Van Zon lang heeft geduurd.

Mevr. Broekman geeft aan dat het goed is om te weten dat er contact is gezocht met dhr. Van Zon en zal zorgdragen dat het contact voortgezet wordt.

Dhr. Den Boer geeft vervolgens aan dat het moeilijk is om de grafieken te lezen in rapportages over de Kooy. Grafieken zijn te technisch en het is ingewikkeld om te begrijpen voor het publiek.

Mevr. Van Vuure geeft aan dat zij zal vragen of er (bij een volgende COVM) uitleg gegeven kan worden omtrent de rapportages en wat deze betekenen. Deze kan gegeven worden door Hoofd Bureau Geluidshinder, Zonering en Rapportering Defensie, dhr. Helmhout. Dit kan voorafgaand aan de volgende COVM worden georganiseerd op de Kooy (**actie Dhr. Helmhout/ mevr. Matser**).

Richard de Graaf, aanwezig in het publiek, wil graag een onderwerp toevoegen aan de vergadering. Hij heeft een minicamping ten zuiden van de Kooy. Hij geeft aan dat hij het fijn vindt om meegenomen te worden in de organisatie van de Kooy d.m.v. de COVM en heeft begrip voor de oefeningen. Hij geeft aan dat hij hoopt dat de vergaderingen vaker plaats zullen vinden dan één keer per jaar.

2) COVM MVKK

Opzet COVM

De voorzitter geeft aan dat de COVM één keer per jaar plaats vindt. De COVM is bedoeld om met de vertegenwoordiging van omliggende gemeentes en Defensie te praten over voornamelijk geluidhinder. Het is belangrijk om te weten wat er

speelt bij de Kooy, wat voor rapporten er liggen, wat kunnen we verbeteren in de samenwerking etc. Belangrijk om open te staan voor suggesties hoe we als COVM het beter kunnen doen. Er zal op korte termijn een vaste dag voor de COVM worden geprikt, die jaarlijks terugkerend is (**actie mevr. Matser**).

Rijksvastgoedbedrijf

Huishoudelijk Reglement

Mevr. Peters vraagt of plaatsvervangers of vertegenwoordigers op een bepaalde officiële wijze moeten worden aangemeld.

Dit is niet nodig, zolang tijdig voor elke vergadering duidelijk is of het vaste lid aanwezig is of het lid een plaatsvervanger stuurt.

Datum

7 december 2022

Onze referentie

2022COVM MVKK

Hierbij is het huishoudelijk Reglement **vastgesteld**.

3) Aan het woord

Informatie Commandant Defensie Helikopter Commando

Mevr. Van Vuure geeft aan dat de C-DHC blij is dat de COVM is herstart en dat hij grote waarde hecht aan het overleggen met omwonenden. Het is van belang om transparant te zijn over wat de Koninklijke Luchtmacht doet. Uitleg neemt overlast niet weg, maar zorgt wel voor begrip en het is goed om één maal per jaar vast te zetten.

Vraag omtrent Oekraïne en gevolgen Defensie heeft verschillende aspecten:

Er is een aangepaste defensienota, omdat Nederland al jaren niet voldoet aan de 2% BBP norm van de NATO. Momenteel is er veel belang bij en zal de 2% gehaald moeten worden. Er wordt geïnvesteerd in de juiste middelen, mensen en trainingen. De NH90 op de Kooy krijgt een midlife update, een verbeterde versie. Bijvoorbeeld worden de wapensystemen goed synchroon gemaakt met de schepen. Het hele jaar door zijn er oefeningen met de NATO, de Standard NATO Maritime Group (SNMG). Bij het gebruik van de NH90 kun je denken aan anti-piraterij in Somalië of vluchtelingenstromen in de Middellandse Zee.

Tegenwoordig wordt er ook veel gevaren en gevlogen in de noordelijke hoek richting Rusland. Daar wordt gepatrouilleerd en geobserveerd.

De NH90 heeft tot voorkort altijd een maritieme taak gehad. Hier wordt de amfibische taak aan toegevoegd (het gebied tussen de zee en de wal). Dit is in het najaar van 2022 voor het eerst geoefend tijdens de grootschalige oefening Falcon Autumn. Dit is positief bevallen en gezamenlijke trainingen worden voortgezet. Hierdoor zal de NH90 vaker aan land oefenen, dit zal niet alleen bij de Kooy zijn, maar overal in Nederland.

Mevr. Van Vuure geeft aan dat het in de zomer onvermijdelijk is om 's avonds en 's nachts tot 01:00 u te vliegen, omdat het tot laat licht is. De eenheden moeten namelijk ook getraind zijn in het donker. Dit is nodig om operationeel gereed te raken. Het is de bedoeling dat er zo min mogelijk lokaal rond de Kooy wordt gevlogen, maar zoveel mogelijk rechtstreeks naar zee. Het lokaal rond de Kooy vliegen is benodigd om het minimum aantal starts en landingen te beoefenen om getraind te blijven en mag tot uiterlijk 24:00 uur.

Het volgende punt is dat de revisie aanvraag voor de milieuvergunning voor de Kooy is opgestart en de verwachting is dat deze eind 2023 wordt ingediend. Mevr. Peters vraagt waar de vergunning wordt ingediend, hier komt Defensie schriftelijk op terug (**Actie dhr. Van Vulpen**).

De laatste mededeling van de C-DHC betreft geplande nieuwbouw op de Kooy. De squadron gebouwen zijn oud en te klein voor de NH90. De werkzaamheden

starten in 2024 en de gebouwen zullen medio 2026 worden opgeleverd. Daarnaast is er een nieuwe geavanceerde simulator aangeschaft, waarin vliegbewegingen goed kunnen worden uitgevoerd. Bovendien oefenen er ten tijde van deze COVM 3 NH90 helikopters in Engeland t.b.v. een samenwerking met schepen op hoog niveau, zo worden ook vliegbewegingen vanaf de Kooy geëxporteerd.

Rijksvastgoedbedrijf

Mevr. Peters vraagt aan Defensie wat het effect van nieuwe 4G en 5G masten is op de radar van Defensie. Dhr. Bouwhuis geeft aan dat er geen effect is.

Datum
7 december 2022

Onze referentie
2022COVM MVKK

Mevrouw Peters vraagt vervolgens wat de regels zijn omtrent vliegen bij windmolens en hoogspanningsverbindingen. Mevr. Van Vuure geeft aan dat tijdens het vliegen over aaneengesloten bebouwing, er 210 meter (700 voet) boven het hoogste obstakel binnen een straal van 600 meter moet worden gevolgen.

Buiten aaneengesloten bebouwing mag Defensie binnen heel Nederland op 45 meter (150 voet) boven de grond vliegen. In laagvlieggebieden mag er tot aan de grond worden gevlogen, dus ook onder hoogspanningslijnen door. Er zijn geen regels om een obstakel met een bepaalde hoogte / afstand te passeren.

N.a.v. het helikopterongeluk met een hoogspanningskabel een aantal jaar terug is geen wetgeving aangepast, maar zijn de procedures van Defensie wel aangepast. Bovendien is Defensie met TenneT in overleg over oefeningen waarbij onder de hoogspanningslijnen door wordt gevlogen. Er worden afspraken gemaakt over bepaalde hoogspanningslijnen in laagvlieggebieden en onder welke lijnen er wel en welke lijnen er niet gevlogen wordt.

Vervolgens vraagt dhr. Den Boer of het noodzakelijk is om met de helikopters stil te hangen boven het dummydek aan de zuidzijde van de Kooy. Daar zijn namelijk klachten van gekomen en de activiteit wordt door de omgeving als het meest hinderlijk ervaren. Er wordt gevraagd of er ook onderzoek is gedaan naar geluidsoverlast.

Dhr. Bouwhuis geeft aan dat het dummydeck er ligt om een landing te simuleren op het dek van het schip. Dit is essentieel voor de getraindheid van de NH90 bemanningen. Er is geen onderzoek gedaan naar geluidsoverlast. Voor het dummydek geldt wel een beperkt aantal bewegingen die gemaakt mogen worden, daar wordt binnen gebleven. Overlast hierover is niet bekend bij Defensie. De windrichting bepaalt hoe er gevlogen wordt, aangezien te allen tijde tegen de wind in geland moet worden.

Dhr. Den Boer heeft een tweede vraag: Gaat er vanaf de Kooy gevlogen worden met drones?

Dhr. Bouwhuis geeft aan dat dat op korte termijn niet gaat gebeuren, omdat de wetgeving m.b.t. luchtvaart dit niet toelaat. Er zijn wel vluchten geweest in samenspraak met Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR), maar dan ligt het andere vliegverkeer in de omgeving stil. In de Nieuwe Haven is wel een drone-oefenveld.

4) Reacties, vragen en beantwoording

Leden / geledingen
Defensie

Mevr. Broekman start met een oproep aan de leden COVM: De eerste twee rapportages van dit jaar zaten erbij. Hoofd bureau geluidhinder (dhr. Helmhout) is erbij gebaat terug te horen of er verbeteringen zijn. Zijn de rapportages leesbaar etc.? Het verzoek is om de rapportages te lezen en bij een volgende vergadering een agendapunt toe te voegen over de leesbaarheid. Ook zal de NLR jaarrapportage worden toegevoegd aan de stukken (**actie mevr. Matser**).

Rijksvastgoedbedrijf

Datum

7 december 2022

Onze referentie
2022COVM MVKK

Dhr. Uitdehaag krijgt het woord en vermeldt dat er boven Texel jarenlang vanuit Leeuwarden wordt gevlogen en er geluidsoverlast is geweest. Er zijn nu afspraken dat er, tenzij bij moeilijke weersomstandigheden, niet over Den Burg wordt gevlogen. Dit gaat sinds een aantal jaar veel beter.

Vervolgens meldt hij dat het onhandig is dat er geen rekening wordt gehouden met wat er op de grond gebeurt en het geluid in de lucht. Op de grond zijn Natura2000 stiltegebieden waar veel activiteiten niet mogen, maar waar er wel met bijvoorbeeld de NH90 overheen gevlogen wordt. Juridisch klopt het, maar het is niet uit te leggen aan bewoners en bezoekers. Het is van belang om draagvlak voor het vliegen te houden op Texel.

Dhr. Olthof geeft aan dat het een bekend probleem is, ook in andere gebieden in Nederland. Voorstel is dat er separaat aan dit overleg wordt gesproken tussen gemeente Texel en de luchtmacht over zowel Leeuwarden als de Kooy (**actie Defensie/dhr. Uitdehaag**)

Dhr. Bouwhuis geeft aan dat er vanuit Leeuwarden niet over Texel wordt gevlogen, alleen over Vlieland, maar dat het geluid wel te horen is op Texel.

Vervolgens geeft mevr. Van Vuure aan dat er weldegelijk regels zijn m.b.t. hoogtes waarop gevlogen wordt boven Natura 2000 gebieden. Defensie heeft voor bepaalde gebieden echter ontheffingen.

Dhr. Olthof benoemt dat er schurende panelen zijn op verschillende niveaus. Goed om in gesprek te blijven, ook buiten de COVM om.

5) Rondvraag

Mevr. Peters meldt dat het niet gelukt is om een afgevaardigde van omwoners uit de gemeente Hollands Kroon te vinden voor de COVM en vraagt of Defensie kan helpen met het gericht benaderen. In de rapportage is namelijk te zien dat er wel klachten uit de gemeente zijn gekomen. Mevr. Broekman geeft aan dat er een check kan worden gedaan in relatie tot klachten en dat hen gevraagd kan worden contact op te nemen met de gemeente (**actie mevr. Broekman/dhr. Van Vulpen**). Dhr. Den Boer geeft als tip mee dat er een advertentie in de lokale krant van Hollands Kroon kan worden gezet door de gemeente.

Mevrouw Peters vraagt of er ook open dagen zijn, hier is binnen Hollands Kroon weinig over bekend. Mevr. Broekman geeft aan dat bezoeken aan de Kooy de afgelopen tijd op lokaal niveau zijn georganiseerd, maar als er behoefte is om binnen de hekken te kijken, er bereidheid is om dat te organiseren.

Tot slot geeft dhr. Uitdehaag aan dat wanneer er onverwachte oefeningen of activiteiten zijn op Texel, het wordt gewaardeerd als het wordt gemeld. NB: Dit gebeurt al zoveel als mogelijk.

Rijksvastgoedbedrijf

6) Sluiting

Dhr. Olthof dankt VZ alle aanwezigen en sluit de vergadering.

Datum
7 december 2022

Onze referentie
2022COVM MVKK

Actiepuntenlijst

Nr.	Actie	Datum	Naam
1	Presentatie rapportages geluidhinder bij eerst volgende COVM	07-12-2022	Dhr. Helmhout
2	Vóór eerstvolgende COVM een moment voor de presentatie van actiepunt 1 organiseren op de Kooy	07-12-2022	Mevr. Matser
3	Vast jaarlijks moment voor COVM prikken en afstemmen met voorzitter	07-12-2022	Mevr. Matser
4	Schriftelijk informeren over revisie milieuvergunning	07-12-2022	Mevr. Broekman/ dhr. Van Vulpen
5	Bij een volgende COVM agendapunt toevoegen over leesbaarheid rapportages	07-12-2022	Mevr. Matser
6	NLR jaarrapportage toevoegen aan stukken	07-12-2022	Mevr. Matser
7	Separaat afstemmen m.b.t. geluidsoverlast Leeuwarden op Texel	07-12-2022	Dhr. Uitdehaag/Defensie
8	Benaderen omwonenden Hollands Kroon die klachten hebben ingediend. Vraag om contact op te nemen met de gemeente als ze geïnteresseerd zijn in deelname COVM	07-12-2022	Mevr. Broekman/ dhr. Van Vulpen